

9. HÍRLEVÉL

Az idősebb generáció tanulásának jövője Európában:

Tanulunk a tapasztalatokból

A 2. ForAge Pán-európai Konferencia – Beszámoló

A ForAge egy multilaterális európai hálózat, amelynek központi célja az idősebb generációk tanulásával kapcsolatos tapasztalatok támogatása és hirdetése. A hálózat második Pán-európai Konferenciája Budapesten került megrendezésre 2013. szeptember 30-október 1-én.

Az eseményt a magyar Trebag Vagyon- és Projektmenedzser Kft. szervezte, összhangban az október 1-ei Egyesült Nemzetek Nemzetközi Idősek Napjával. A konferencia a későbbi életkori tanulás trendjeit és fejlesztéseit vizsgálta, és azt, hogy mit lehet az ezen a téren létrejött európai kezdeményezések tapasztalataiból tanulni. Érdekes prezentációk és élő workshopok széles spektruma tette a konferenciát különösen eredményessé és hasznossá.

Miután a Leicester-i Egyetemről (Nagy-Britannia) **John Benyon Professzor**, (a ForAge Hálózat koordinátora) üdvözölte a hallgatókat, **Kövesd Péter**, a Trebag Kft. ügyvezető igazgatója, és **Loboda Zoltán**, az Oktatási Hivatal Jogi és Igazgatási Főosztálya Nemzetközi Osztályának vezetője megnyitották a rendezvényt.

Helyzetismertetés

‘A modern világ kormányzatai egyre inkább az alapképzésre és a munkaerőpiac előkészítésére fókuszálják a támogatást. Vajon az idősebbek tanulását a befolyásos országok csupán luxusbefektetésnek tekintik?’ Ez volt **Dr. Alan Tuckett**, A felnőttképzés Nemzetközi

Tanácsának (International Council for Adult Education, ICAE) elnöke egyik kérdése az előadása során, és megpróbált néhány választ adni rá. A fiatal és felnőtt tanulási szükségletekről beszélt, felnőtt irodalomról és a Világ Szociális Fórumáról, és azt mondta: ‘lehetséges egy másik világ’. **Dr. Michael Sommer**, az Infonet felnőttképzési projekt koordinátora (Akademie Klausenhof, Németország) a saját, Európa-szerte szerzett, felnőttoktatásról és az idősebbek tanulásáról szóló információi megosztásából nyert tapasztalatairól számolt be.

Dr Koen DePryck, a Brüsszeli Vrije Egyetem és az Antwerpeni Felnőttoktatási Központ munkatársa (Belgium) kijelentette, hogy a tradicionális lineáris formális oktatási modellek többé nem kielégítőek és hogy egy nem-lineáris, rendszer alapú megközelítés szükséges az idősebbek tanulásának jövőjéhez, mint például a közösség-alapú tanulás, nyitott tanulás, nem-formális és generációk közötti tanulás.

Későbbi életkori tanulás Európában

Jim Soulsby, ForAge Facilitátor (Nagy-Britannia) beszélt a későbbi életkori tanulás fontosságáról és a ForAge Hálózat helyéről. Megemlítette, hogy a későbbi életkori tanulásra vonatkozó statisztikák gyakran csak a 65 éves korosztályig elérhetőek. Az európai idősebb generációnak csupán 4%-a érintett a tanulásban. Számos beszámoló származik idősebb emberektől a tanulás hasznáról, de csak kevés elemzés a tanulási projektekről. A ForAge egyik célja, hogy egy hosszútávon elérhető platformot hozzon létre, hozzáférhetővé téve európai adatokat és azok elemzéseit, így módon biztosítva a későbbi életkori tanulás megjelenítését és képviselését.

Egy meglepő előadást hallhattunk **Stefanie Steinbauertól** és **Claudia Ungertől**, a Vakok és Részlegesen Látók Ausztriai Szövetségének előadójától (Bécs), a VISAL – Visually Impaired

2014. március

Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez.

Ez a kiadvány (közlemény) a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bármilyen felhasználásért.

9. HÍRLEVÉL

Az idősebb generáció tanulásának jövője Európában: Tanulunk a tapasztalatokból

A 2. ForAge Pán-európai Konferencia – Beszámoló

Seniors' Active Learning, azaz a Látásukban károsult szeniorok aktív tanulása című projekt-ről szóló beszámolójukban. **Roger Estelle Curto** az Escuder Mollon Szenior Lakosok Egyeteméről (Castellón, Spanyolország), egy 'EDU a szeniorok életminőségének javítása' elnevezésű kiértékelő eszköztárat mutatott be az idősebbek tanulásának felméréséhez.

Magyarországra fókuszálva

A következő plenáris ülés a magyarországi későbbi életkori tanulásra fókuszált. **Dr. Boga Bálint** a Magyar Hospice Alapítványtól (Budapest) arról beszélt, hogy az élethossz megnövekedése együtt jár azzal, hogy az idősebbeknek tanulniuk kell, és rendelkezésre állnak adatok arról, hogy tudnak tanulni. A tanulás egyik haszna, hogy az idősebb emberek kevésbé lesznek függőek másoktól és önállóbbakká válnak. Magyarországon a várható élettartam 23,4%-kal magasabb, mint tíz éve volt. A 60 év feletti mintegy 15%-ának van demenciája, 18%-uknál pedig felismerhetők a depresszió jelei. Az 55-64 éves korcsoport 4,5%-a vesz részt iskolán kívüli oktatásban. A 65-72 éves korosztálynál ez az arány 2,2%-ra tehető csupán.

Vámos Katalin, marketing szakember és fitnesz edző a magyar 50 év feletti internet használati adatait mutatta be. Az 50 év feletti korosztálynak csak 20 %-a használja rendszeresen az internetet, de 61 %-uknak van szociális média profiljuk.

A konferencia első napi záró szekciójának összefoglalójaként **Jászberényi József Professzor**, a Zsigmond Király Főiskola tanára, a Kommunikáció- és Művelődéstudományi Intézet és a Gerontoeducációs Kutatóközpont igazgatója (Budapest), a magyar idősebb emberek és a tanulás viszonyáról tartott előadást. Hangsúlyozta, hogy az idősebbek oktatása nem főiskolákon és egyetemeken valósul meg, hiszen ezek az intézmények nem érdekelték ebben a generációban, hanem közösségi központokban. A konferencia első

napja a felmerült kérdések és az első nap megbeszélésével zárult, amelyet este egy fogadás követett.

Az Egyesült Nemzetek Idősek Napjának ünneplése

A konferencia második napja **Dr. Pusztai Zsófia**, az Egészségügyi Világszervezet (WHO) Magyarországi Irodája (Budapest) vezetőjének előadásával kezdődött. Ennek a plenáris ülésnek a témája 'Az aktív idősödés egészséges életet ad az évekhez' volt. A WHO szerint a nagyon idős emberek képezik a két legsebezhetőbb korosztály egyikét. A WHO Egészséges Idősödés Akcióterve az aktív idősödést helyezi fókuszba. A WHO számára nem a kronológiai kor az idősödés markere és elvárja, hogy a politikusok is vegyék ezt figyelembe. Az Egyesült Nemzetek 'Méltóságteljes élet mindenkinek' című riportjában kiemeli, hogy a társadalom számára milyen előnyökkel jár az idősebbek hozzájárulása az élethez és az ismeretekhez.

A következő szekcióban **Franz Kolland**, a Bécsi Egyetem Professzora (Ausztria) tartotta meg a konferencia egyik kiemelt előadását, a későbbi életkori tanulás hasznairól. Elmondta, hogy a tanulás egy folyamatos elfoglaltság az élet során és hogy az életen át tartó tanulás megváltoztathatja az idősödésről kialakult képet. Számos tanulmány kimutatta az oktatás pozitív hatásait az epizodikus memóriára és azt is, hogy az életen át tartó tanulás javítja az egészségi állapotot. Akik képzettek, hamarabb kérnek egészségügyi segítséget és kerülnek az öndi-

2014. március

Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez.

Ez a kiadvány (közlemény) a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bármilyen felhasználásért.

9. HÍRLEVÉL

Az idősebb generáció tanulásának jövője Európában: Tanulunk a tapasztalatokból

A 2. ForAge Pán-európai Konferencia – Beszámoló

agnosztikát; sőt, gyorsabban gyógyulnak fel a betegségekből is. Az életen át tartó tanulás támogatja a társadalmi bevonódást, ellensúlyozza az elszegényedés kockázatait, hozzájárul az egyenlő esélyekhez és átalakítja az idősödéssel kapcsolatos negatív képet. A legjelentősebb korlátja az egész életen át tartó tanulásnak a szegénység. Az is igaz, hogy az idősebbek számára a tanulás lehet kényelmetlen is, és hogy a tanulás fájdalmas emlékeket is visszahozhat.

Workshop szekciók

A konferencia második délutánját a parallel folyó, a ForAge partnerek által vezetett és facilitált workshopoknak szenteltük.

Konfliktus utáni tanulás és az idősebbek szerepe: Írországból, Portugáliából és Magyarországról hozott példákra esett szó ezen a workshopon. A résztvevők egyetértettek abban, hogy az Európai Unióban mindenki volt már konfliktus utáni szituációban, direkt vagy indirekt módon, és abban is, hogy az idősebb embereknek központi szerepük van a fiatalabb nemzedékekkel való kapcsolatépítésben.

Idősebb emberek és az Erasmus+ program: A workshop résztvevői szerint az EU Grundtvig Program nagyon sikeres volt, nem utolsósorban az idősebb emberek megszólításában és bevonásában. Aggodalmak merültek fel azonban azzal kapcsolatban, hogy az új Erasmus+ programban az idősebbek kevésbé lesznek érintettek. A ForAge szerepét a hálózatépítésben, lobbizás útján a figyelem felkeltésében és más hálózatokkal való kooperációban látták.

A kisebbségi etnikumok, migránsok és roma közösségek idősebbjeinek tanulási szükségletei: A résztvevők azt a következtetést vonták le, hogy bár óvatossá kell lennünk ezeknek a különböző kisebbségeknek az összehasonlásával, mégis, ezeknek a csoportoknak az idősebb tagjai mind társadalmi kirekesztettséget és hátrányokat tapasztalnak. A gyökereik, történelmük és tapasztalataik feltárása segítené a kisebbségi csoportok és a kultúrák közötti

kapcsolatépítésben. A felnőttoktatásnak támogatnia kéne ennek megkönnyítését.

Tanulás és képzés az idősekért és az idősekről az ápolásban és a mentális állapot megerősítésében: Három érdekes előadás hangzott el Európa különböző pontjairól az idősebbeket ápolók képzéséről. A résztvevők azt javasolták, hogy a ForAge kapcsolja össze és publikálja a tanulók történeteit az ápolók visszajelzéseivel együtt.

Nemzedékek közötti tanulás: A témában három jó gyakorlat került bemutatásra. A közös témájuk az volt, hogy a tanulásra ne úgy tekintünk, mint egy gyerekeknek való dologra, hiszen számos olyan dolog létezik, amit az idősebbek tanulhatnak a gyerekektől, például a számítástechnika, tárgyi tanulás és a szocio-kulturális tanulás. Egy további észrevétel volt a beszélgetés során, hogy a változó és non-formális tanulási környezet gyakran inspirálóbb, mint a klasszikus oktatási berendezés.

A számítástechnika (IT) szerepe a későbbi életkori tanulásban: Ezen a workshopon az európai szeniorok IT használatáról folyt beszélgetés és a projektek új európai országokba történő kiterjesztéséről is szó esett.

Hallgattassék meg a tanuló

A workshopokat követően a tanulók hangja kapott egy plenáris szekciót. **Mariana Matache**, az Asociație Euroed-től (Bukarest, Románia) ismertette a 'The Citizen Comes First', azaz a 'Lakos jön először' című projektet.

2014. március

Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez.

Ez a kiadvány (közlemény) a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bármilyen felhasználásért.

9. HÍRLEVÉL

Az idősebb generáció tanulásának jövője Európában: Tanulunk a tapasztalatokból

A 2. ForAge Pán-európai Konferencia – Beszámoló

A projekt helyi szemináriumokat kínál a demokráciáról és a partnerségről, azzal a céllal, hogy bátorítsák a román lakosokat arra, hogy önmaguk szervezzenek projekteket. Készült egy helyi akcióterv; az önszervezett projektek pedig, például, az utcatisztításról, idősebb emberek csoportjainak létrehozásáról, és alacsony bevételű családok gyermekeinek biztosított ösztöndíjakról szóltak. **Ionut Popa Professor**, ugyanettől a szervezettől, elmagyarázta, hogy a kommunizmus után korszakváltás történt, és az emberek megtanulják, hogyan vegyék át a helyi kezdeményezéseket, mint amilyen például egy helyi újságíró csoport, egy idősebbek klubja és egy kulturális központ kialakítása.

Sean Dillon, az Age and Opportunity szervezettől, (Dublin, Írország) ismertette a 'Count Us In' projektet. Ennek a célja az volt, hogy értékeljék, hogyan vonhatóak be az idősebb emberek az egészség és jóllét előmozdításába és hogyan tudják képességeiket a helyi közösség hasznára fordítani. Azt találták, hogy az idősebbek szívesen vettek részt szabadidős tanulásban, de civil kezdeményezésekben nem. A javaslatok egy segítő képzést foglaltak magukba a civil bevonódás bátorításához, különösen a 75 év felettek körében, hogy megpróbáljanak több, a társadalom peremére szorult idősebb embert elérni és növeljék a résztvevők számát.

Két további előadás is elhangzott. **Berényi Ildikó**, egy PhD hallgató Magyarországról egy, a Márianosztrai Fegyház és Börtönben tartózkodó idősebbek számára kidolgozott tanulási módszerekről tartott beszámolót. Elmondta, hogy jelenleg a börtönben nagyobb arányú, igen alacsonyan kvalifikált személy van; 14 %uk még az általános iskolát sem fejezte be. Az Intézet mind az oktató kurzusokat, mind a szakképzést támogatta. Az előadó jó eredményekről számolt be: a tanulók elmondták, hogy megnövekedett az önértékelésük, ez pedig jobb kommunikációhoz és alacsonyabb arányú erőszakos eseményhez vezetett. A következő előadó **Zbigniew Durczok** volt, a lengyelországi Krzeszowice SMZK-ról, bemutatva az országuk

Harmadik Kor Egyetemain (Universities of Third Age, U3A) folyó munkákat. Az első lengyel U3A-t 1975-ben alapították Varsóban, mostanra 385 U3A egyetem van, főleg a nagyobb városokban, a helyi, regionális, nemzeti kormányzat, és a Nemzeti Bank által nagymértékben támogatva. Háromféle U3A létezik Lengyelországban: független szervezetek, egyetem-alapú szervezetek, és könyvtár-alapú csoportok. Nemzedékek közötti kooperációról is említést tett, amikor diákok tanítottak idősebbeket, kölcsönös előnyöket tapasztalva. A 80 év felettiek nagyobb részvételi aránya felvetette még a Negyed Kor Egyetemének kérdését is.

Záró szekció

A záró szekcióhoz érve, mindenkiben jó érzés alakult ki a konferenciával, az előadásokkal és a workshopokkal kapcsolatban. A résztvevők egyetértettek abban, hogy rengeteg hasznos információt és praktikus ötletet hallottak és a beszélgetések rendkívül gyümölcsözők és stimulálóak voltak.

Jim Soulsby összefoglalta a konferenciát és megállapította, hogy ez bátorítja az új perspektívák megbeszélését. Jó gyakorlatok és érdekes kutatások lettek megosztva.

John Benyon Professor gratulált az előadónak a munkájuk minőségéhez és kommentálta a program során lezajlott értékes workshopokat és megbeszéléseket. Elhangzott néhány inspiráló történet a későbbi életkori tanulókról. Különösen megköszönte **Varga-Pintér Barbara**, a konferencia szervezőjének munkáját, aki kemény munkájával a konferenciát igen sikeressé és emlékezetessé tette.

A konferenciáról és az előadásokról további információk találhatóak a ForAge honlapon: www.foragenetwork.eu.

Manuela Hinterberger

ForAge partner, bia-net, Graz, Ausztria

2014. március

manuela.hinterberger@bia-net.org

2014. március

Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez.

Ez a kiadvány (közlemény) a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bármilyen felhasználásért.